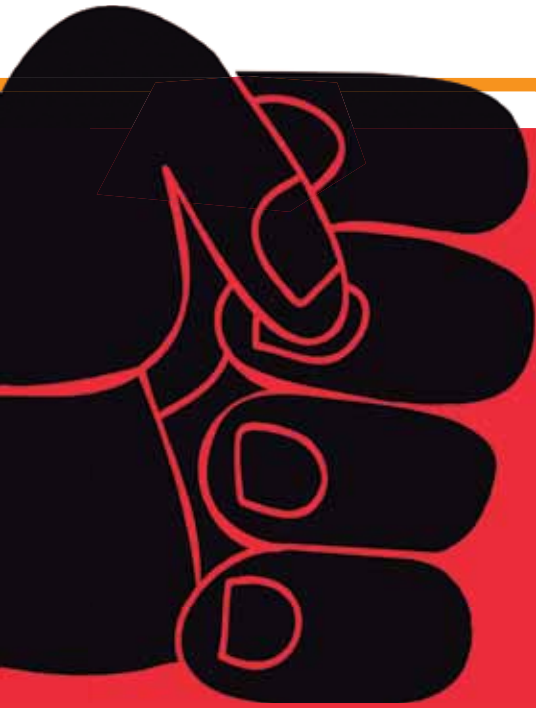

حقوق و تکالیف

پریسا برازنده

هر جامعه، مجموعه قوانینی برای برقراری نظم و زندگی بهتر دارد که حد و مرز حقوق و آزادی‌های فردی را در جامعه مشخص می‌کنند. با آگاه شدن از این حقوق می‌توانیم به اصلاح رفتارها و ارتباط بهینه در جامعه کمک کنیم. حضرت علی (ع) می‌فرماید: «گمان را ملاک قضاوت و عدالت قرار ندهید.»

قضایی است. شاکی کیست؟ شاکی در لغت به معنی شکایت‌کننده و گله‌کننده است. و در اصطلاح به کسی می‌گویند که از دست فردی به یکی از مقامات رسمی مرجع، شکایت شفاهی و کتبی می‌کند.

و حالا ادامه ماجرا... هم‌کلاسی شما ناراحت شده است؛ چون شما به او به اشتباه اتهام وارد کرده‌اید و آبروی او را نزد دیگران برده‌اید و از نظر روحی و موقعیت در جامعه لطمه زده‌اید. پس او حق دارد از شما اعاده حیثیت کند. اما اعاده حیثیت چیست؟ اعاده حیثیت در لغت به معنی بازگرداندن آبروست. از نظر حقوقی؛ یعنی جبران تمامی زیان‌های مادی و معنوی ناشی از ناسزا و فحش، افترا، دروغ و اتهام اشتباه از سوی فرد اتهام‌زننده یا دستگاه قضایی است. اعاده در لغت به معنای اعطا، بازگرداندن، رجعت، جبران کردن و برگرداندن است. حیثیت نیز به معنای آبرو، اعتبار، حقوق و شخصیت است. به کارهایی که هر روز خودمان و دیگران انجام می‌دهیم، دقت کنیم! شاید خیلی از اعمال ما و دیگران، بازی با آبروی دیگران است و شامل اعاده حیثیت می‌شود.

پس مواظب انگشت قضایوت (انگشت اتهامتان) باشید! و فراموش نکنیم! حضرت علی(ع) می‌فرمایند: «هر آنچه برای خود می‌پسندی، برای دیگران هم پسند و هر آنچه برای خود نمی‌پسندی برای دیگران هم نپسند.»

است و مشکوک به نظر می‌رسد. متهم کیست؟ متهم در لغت به معنی کسی است که به او اتهام یا تهمت وارد شده و به حق یا ناحق در مظان ارتکاب جرمی قرار گرفته است و می‌خواهید عدالت کیفری درباره او اجرا شود.

جرم چیست و مجرم کیست؟ جرم عملی است که برخلاف قوانین مجازات هر کشور انجام شود و مجرم کسی است که در زمان معینی عمل او خلاف مقررات رسمی کشور باشد.

فرق متهم و مجرم چیست؟ متهم کسی است که از انجام جرم او اطمینان حاصل نشده است؛ پس تا پیش از اثبات جرم او مجرم محسوب نمی‌شود و فقط متهم به ارتکاب جرم است، اما مجرم کسی است که انجام جرم او ثابت شده است و دیگر نیاز به اثبات نیست؛ بلکه نیاز به قضاوت و صدور حکم

فرض کنید خودنویسی را که پدرتان به مناسبت روز تولدتان به شما هدیه داده بود، گم کرده‌اید و همان خودنویس را دست یکی از هم‌کلاسی‌هایتان می‌بینید. شک می‌کنید! مبدا این همان خودنویس شماست. پس به او ظن می‌برید. از آن لحظه، او برای شما یک مظنون است. رفتارتان با او تغییر می‌کند. شب و روز درباره او فکرهای عجیب و غریب می‌کنید تا روزی که به او می‌گویید خودنویسش به واقع مال او نیست و به او اتهام می‌زنید و او را متهم به دزدی می‌کنید. دفاع او برای شما اهمیتی ندارد و هر لحظه بیشتر مطمئن می‌شوید که او مجرم است؛ یعنی فکر می‌کنید او دزدی کرده است و شاکی می‌شوید و می‌خواهید از او شکایت کنید. در همین لحظه، معلم خودنویستان را که چند روز پیش روی میزش جا گذاشته بودید، به شما می‌دهد....

آیا به واقع می‌دانیم هر کدام از کلمات استفاده شده در متن بالا، در قانون چه معنایی دارند و از نظر حقوقی چه تکلیفی را شامل می‌شوند؟

مظنون کیست؟ مظنون کسی است که برای عملی به او شک برده شده